

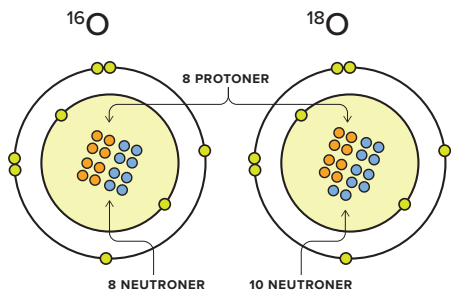
ILT-ISOTOPER AFSLØRER HAVETS TEMPERATUR

TEKST: ANNE RINGGAARD · GRAFIK: LYKKE SANDAL

En af de mest brugte metoder til at kortlægge fortidens temperaturer og klimaforandringer går ud på at måle forholdet mellem stabile ilt-isotoper i f.eks. iskerner eller kalkfossiler.

Isotoper er varianter af det samme grundstof med det samme antal protoner, men med et forskelligt antal neutroner.

kalkskaller. Skallernes koncentrationer af ^{16}O og ^{18}O varierer, afhængigt af den temperatur havvandet havde, da skallerne blev dannet.

Oxygen (ilt) forekommer hyppigst som de to isotoper: ^{16}O og ^{18}O , og de er så stabile, at de kan være bevaret i is og kalkholdige fossiler i millioner af år.

- ^{16}O har 8 neutroner
- ^{18}O har 10 neutroner og er dermed tungere end ^{16}O

I havet optager organismer ilt fra vandet. De to stabile ilt-isotoper ^{16}O og ^{18}O bruges til at danne organismernes

I koldere perioder indeholder havvandet og dermed kalkskallerne en højere koncentration af den tungere isotop ^{18}O .

Dette skyldes, at meget af den lette isotop ^{16}O er fordampet og bundet i store iskapper under koldere perioder.

Årsagen er relateret til fordampning, nedbør og isdannelse, og processerne ses her:

